

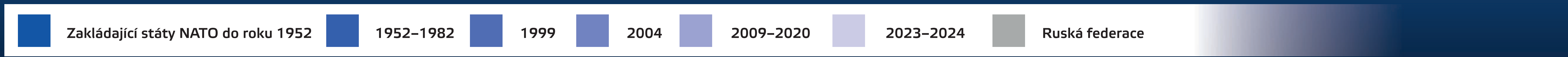
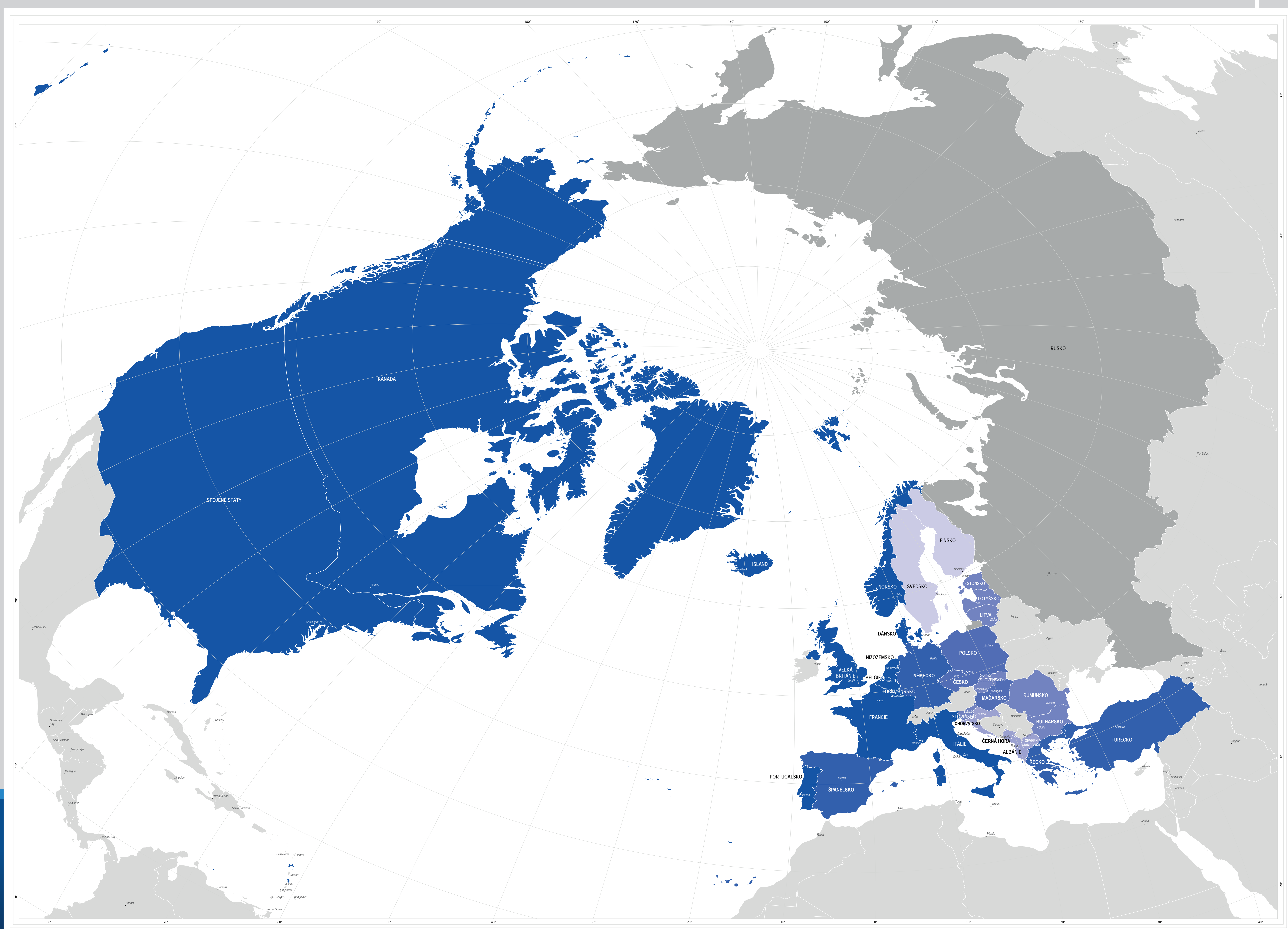
25 LET České republiky v NATO

Členství v Severoatlantické alianci je pro nás nadějí, že naše země už nikdy nepodlehne ani nebude obětována jakémukoli agresorovi, a zároveň vyjadřuje naše jasné odhodlání spoluodpídat za svobodu národů, lidská práva, demokratické hodnoty a mír na našem kontinentě.

Z projevu prezidenta republiky Václava Havla při slavnostním podpisu listiny o přístupu České republiky k Severoatlantické smlouvě, Praha, 26. února 1999

Severoatlantická aliance během více než sedmi desetiletí svého trvání s úspěchem splnila a stále plní svůj základní cíl – společně chránit svobodu euroatlantických demokracií. Po pádu „železné opony“ se dokázala přeorientovat na nové bezpečnostní hrozby a rozšířit svoji sílu. Na prahu 21. století je tak NATO nejvýznamnější politicko-vojenskou organizací světa. Tato výstava je příspěvkem k oslavám 25 let členství České republiky v NATO.

25 LET

České republiky v NATO

Česká republika platným členem Aliance

Prezident Václav Havel podepisuje dne 26. února 1999 listiny o přistoupení České republiky k NATO.

Prezident ČR Václav Havel s prezidentem USA Billem Clintonem na washingtonském summitu NATO 23. dubna 1999

Pohled do zasedacího sálu

Spolu s Českou republikou se členem Aliance staly i Maďarská republika a Polská republika.

České polní nemocnice byly nasazovány v misiích NATO v roce 1999 v Kosovu, Turecku, Afghánistánu a Iráku.

Česká republika se stala oficiálním členem NATO 12. března 1999. Tím byl splněn jeden z hlavních strategických cílů zahraniční politiky České republiky. Ke vstupu do NATO však musela ČR splnit řadu předpokladů.

K členství v Alianci bylo nutno získat podporu napříč celým spektrem demokratických politických stran. V souladu s článkem 5 Washingtonské smlouvy bylo nutné přijmout zákony, které umožňují nejen rychlé přijetí spojeneckých sil a prostředků, ale i rychlé vyslání našich ozbrojených sil na pomoc kterémukoli členskému státu Aliance. Současně bylo nutné provést důkladnou revizi našich mezinárodních závazků, zda nejsou v rozporu s členstvím. Důležitým krokem se stalo i přistoupení k smlouvě ATOMAL, která opravňuje k seznamování se s informacemi o jaderných zbraních. Aby se rozšířením Aliance vojensky neoslabila, přijaly kandidátské země ještě jako součást PfP úkoly pro výstavbu sil vyčleněných do operací NATO, tak aby byly schopné nasazení ve společných operacích.

K formálním závazkům, které Česká republika přijala v průběhu akcesních rozhovorů v roce 1997, patřilo zřízení stálé delegace na velitelství NATO v Bruselu a obsazení příslušných pozic ve velitelské struktuře NATO v počtu více než 100 osob s požadovanou kvalifikací, příslušnou bezpečnostní prověrkou a znalostí cizích jazyků a stejně kvalitním personálem obsadit klíčové pozice na ministerstvech zahraničí a obrany.

Z nové bezpečnostní a vojenské strategie státu vycházela nová Doktrína Armády České republiky, která se v rámci Aliance profilovala jako specialista na jednotky radiační, chemické a biologické ochrany, na pasivní sledovací systémy a na zdravotnické zabezpečení.

Začlenění do Severoatlantické aliance mělo zásadní vliv na transformaci AČR. Jedním z cílů tohoto procesu bylo vybudování akceschopné plně profesionální moderní a mobilní armády, schopné plnit přijaté alianční závazky a nést patřičný díl odpovědnosti při obraně vlastní země.

V souladu se specializací v rámci NATO se Česká republika v roce 2003 zavázala vystavět první mnohonárodní prapor radiační, chemické a biologické ochrany NATO.

NATO

OTAN

25 LET

České republiky v NATO

Profesionalizace Armády České republiky

*Žáci vojenské střední školy
v první polovině 90. let*

Osádky vojenských letadel a vrtulníků byly čistě profesionální.

*V 90. letech se ještě na
dosavadním způsobu výcviku,
vykonávání základní služby
a na doplňování vojsk na
základě všeobecné branné
povinnosti mnoho nezměnilo.
Vojáci základní služby při
večerní kontrole obuvi vzor
60 a vzor 90.*

*U smíšených útvarů probíhal
výcvik vojáků stále na základě
poznatků vševojskového boje
z konce 80. let.*

Změny vojenskopolitické situace v Evropě v první polovině 90. let, rozvoj vojenství a vojenských technologií a ekonomická omezení vedly k rozhodnutí vybudovat početně menší armádu, kterou bude nutné postupně modernizovat a profesionalizovat. Armáda se svým pojetím a kvalitou měla postupně přiblížit armádám západních demokracií a být schopna integrace do NATO. Rozsah armády do roku 1996 musel splnit limit počtů osob tak, aby představoval maximálně 0,71 % z celkového počtu obyvatel státu. Reálným cílem se zdálo vybudování armády smíšeného typu, ve které bude postupně narůstat její profesionální složka. Profesionalizace by probíhala především u pravidelných sil, zatímco teritoriální vojska zůstávala svým charakterem jednotkami výlučně smíšeného typu. Měla vytvořit jádro pravidelných sil schopných okamžitého nasazení zahrnující vševojskové svazky stálé připravenosti a rychlého nasazení, letectvo a protivzdušnou obranu. Teritoriální vojsko bylo určeno k mírovému a válečnému doplňování armády, výcviku a výkonu vojenské základní služby. Profesionalizace se podle původního harmonogramu měla uskutečnit ve třech etapách do roku 2005, kdy se měly snížit mírové stavy armády ze 140 000 na 70 000 osob. Podle předpokládaného vývoje mělo být v armádě do roku 1993 43 %, do roku 1997 54 % a po roce 1997 67 % vojenských profesionálů. Již první etapu významně narušilo rozdělení Československa. Podle nového návrhu neměl počet vojáků AČR v činné službě v letech 1995–1996 přesáhnout 65 000 osob a válečně 230 000 až 270 000 vojáků. Rozdělení znamenalo i nižší zdroje odvedenců v mírovém doplňování armády vzhledem ke klesajícímu počtu brannecké populace v letech 1995–2006. Jestliže v roce 1995 bylo možné počítat s 52 000, pak v roce 2006 jen s 36 000 odvedenci ročně. V roce 2005 se Armáda ČR nestala armádou smíšeného typu, ale změnila se v plně profesionální.

*Zkušenosti ze Zálivu se u chemického vojska promítly
v jeho rychlejší profesionalizaci.*

*V letectvu profesionalizace postupovala
rychlým tempem.*

NATO
+
OTAN

25 LET České republiky v NATO

Zvyšování obranyschopnosti Armády České republiky

Výrazné posílení
palebné síly pozemních
vojsk představují tanky
Leopard 2A4. Tanky
prošly na jaře 2023
zkrácenými vojsovými
zkouškami a byly
zavedeny do užívání
Armádou ČR.

V následujících letech
AČR obdrží 62 kusů
kolové samohybné
houfnice CAESAR.
Houfnice by měly být
armádě dodány do konce
roku 2026 a nahradí
ShKH DANA, které jsou
za hranicí technické
životnosti.

Na konci roku 2023 AČR
převzala poslední z osmi
izraelských radiolokátorů
MADR. Radiolokátory
zajistí Armádě ČR
přehled o vzdušné situaci
v malých a středních
výškách do 3 000 metrů,
tedy v prostoru, který je
v národní odpovědnosti
České republiky.

Zásadní zhoršení bezpečnostní situace vyvolalo nutnost vytvoření nových základních dokumentů týkajících se obranyschopnosti státu. Napadením Ukrajiny zahájila Ruská federace největší vojenský konflikt v Evropě od konce 2. světové války a její mocenské ambice ohrožují i státy střední a východní Evropy včetně České republiky. Výrazně se zvýšila pravděpodobnost napadení ČR nebo některého z členských států NATO a EU. Území ČR mohou přímo ohrozit zbraňové systémy dlouhého dosahu použité protivníkem a jím vedené zpravodajské, diverzní a sabotážní operace.

Podle Obranné strategie ČR schválené v říjnu 2023 je prioritou odstranění útočnicka. Proto je nutné budovat dobře vyzbrojené, vybavené, vycvičené ozbrojené síly a zajistit jejich bojovou udržitelnost. Důležité jsou též operační příprava státního území a zajištění přijetí, přesunu a podpory velkého množství spojeneckých sil. Zásadní roli při posilování obranyschopnosti představuje domácí obranný průmysl a dostatečné finanční zajištění v každoroční výši nejméně 2 % HDP.

Na tento dokument navázala Koncepce výstavby Armády ČR 2035. Jejím cílem je vybudovat armádu, která se bude schopna bránit ve spolupráci se spojenci v konfliktu vysoké intenzity s technologicky vyspělým protivníkem, který je vyzbrojen jadernými zbraněmi. V prvním období, tj. do konce roku 2030, se počítá s výrazným navýšením investic do nové techniky, které by měly dosáhnout až 60 % výdajů na armádu (nyní cca 20 %) a do nových technologií za současného rozvíjení infrastruktury a budování zásob. Ve druhém období, v letech 2031–2035, dojde k stabilizaci investic ve výši 35 % výdajů na armádu. Dokument předpokládá, že AČR bude mít v roce 2030 až 30 000 vojáků z povolání a až 10 000 příslušníků aktivní zálohy.

22. základna vrtulníkového letectva převzala v srpnu 2023 první bitevní vrtulník AH-1Z Viper.

V roce 2026 se očekává první
dodávka bojových
vozidel pěchoty CV90 MkIV.
Pro pozemní síly budou
znamenat klíčový zbraňový
systém pro přezbrojení
těžké brigády.

K ochraně vzdušného prostoru budou v roce 2026 sloužit čtyři baterie izraelského kompletu SPYDER. Moderní raketový systém nahradí zastaralý sovětský systém 2K12 KUB, který armáda používá od 70. let minulého století.

Dalšími strategickými
cíli výstavby armády
jsou digitalizace
systému velení a řízení,
zavádění nastupujících
a přelomových
technologií,
kybernetická ochrana
apod.

Do výzbroje armády
byl zaveden přenosný
protiletadlový raketový
komplet velmi krátkého
dosahu RBS-70 NG. Jeho
výrobce a dodavatelem
je švédské konsorcium
Saab.

NATO
+
OTAN

25 LET České republiky v NATO

Postoj Aliance k přepadení Ukrajiny

V červnu 2023 se konalo dosud největší cvičení vzdušných sil NATO Air Defender 2023. Zúčastnilo se ho 25 zemí, 10 000 vojáků a 250 bojových letounů.

V květnu 2023 proběhlo cvičení Noble Jump 2023. Vystřídalo se zde zhruba 2 200 vojáků ze sedmi zemí s přibližně 500 vozidly různých typů. Bylo zaměřeno především na zdokonalení schopností sil velmi rychlé reakce.

Bojovými střelbami z protiletadlového systému 2K12 KUB CZ završili strakoničtí vojáci svou účast na mezinárodním cvičení Ramstein Legacy 2022 v Polsku. Jeho námětem bylo zničení nepřátelských dronů útočících na jednotky pozemní protivzdušné obrany.

Na počátku letošního roku vyslala Armáda ČR vrtulníkovou jednotku s modernizovanými vrtulníky Mi-171Š do Polska. Po celý rok zde bude podporovat spojence včetně polské jednotky SOF (Special Operation Forces).

Nad územím České republiky proběhlo mezinárodní cvičení Ramstein Guard zaměřené na vedení elektronického boje.

Cvičení Tobruq Shield ve vojenském újezdu Boletice a v posádce ve Strakonících prověřilo schopnosti k odražení vzdušného útoku nepřítele.

Čeští vojáci se v roce 2022 poprvé zúčastnili cvičení NATO Swift Response. Sto šedesát chrudimských výsadkářů mělo za úkol spolu s polskými vojáky ovládnout jedno ze strategických letišť v Lotyšsku.

NATO se do poslední chvíle snažilo o vyřešení kritické situace na Ukrajině jednáním. Rada NATO-Rusko zasedala v Bruselu 12. ledna 2022, tedy v době, kdy o termínu agrese bylo již možná rozhodnuto.

NATO
+
OTAN

25 LET České republiky v NATO

Podpora bojující Ukrajiny

Summit NATO, který hostil 11. a 12. července 2023 litevský Vilnius, přinesl opatření související s obranou a odstrašením včetně změn obranné struktury po vstupu Finska do Aliance, čímž se zdvojnásobila pozemní hranice Aliance s Ruskou federací.

Českou delegaci vedl prezident Petr Pavel v doprovodu ministra zahraničních věcí Jana Lipavského a ministryně obrany Jany Černochové. Jednání se zúčastnil i náčelník Generálního štábu AČR generálporučík Karel Řehka.

Zajistit podporu bojující Ukrajině bylo tématem také jednání ministrů obrany NATO v Bruselu v říjnu 2023. Na zasedání dorazil i ukrajinský prezident Volodymyr Zelenskij.

Na základě memoranda mezi státními podniky VOP CZ a ukrajinským státním koncernem Ukroboronprom z února 2023 budou probíhat v novojičínském vojenském opravárenském podniku opravy a modernizace tanků T-64 ukrajinské armády.

Česká republika dodala Ukrajině vedle tanků, bojových vozidel pěchoty, protitankových řízených střel a dalších zbraní také raketomety 122mm RM vz. 70 Grad.

Specializované mobilní týmy českých ženistů, chemiků, zdravotníků a odstřelovačů vycvičily v rámci mise Evropské unie EUMAM v roce 2023 v Polsku téměř tisíc ukrajinských vojáků.

Pro výcvik ukrajinských vojáků vybudovali příslušníci 72. mechanizovaného praporu Přáslavice na Libavě systémy okopů, zákopů a polních obranných staveb.

